

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 80 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELOS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . 3 > — >	<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . 4 > — >	<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

Miniszteri igazmondás.

(—a.) Perczel belügyminiszter szombati beszédében azt állította, hogy az állami anyakönyvvezetés, beleszámítva még az új állások rendszeresítésének költségeit is, 168 jegyző és 210 segédjegyző díjazását összesen 698,086 frtba kerül.

Ezzel szemben közöljük a költségvetés következő adatait:

- a) 12 anyakönyvi felügyelő 2000 forint fizetéssel,
 - 13 anyakönyvi felügyelő 1400 forint fizetéssel és ezek lakpénze 47,236 frt
 - b) anyakönyvvezetők és helyetteseiknek fizetése 740,000 frt
 - c) dologi kiadások napidíjak, utiköltségek és nyomtatványokra 91,000 frt
- Összesen: 878,236 frt.

Ehhez számítandó a Budapest fővárosnak ígért évi 20,000 frt, továbbá a debreczeni önálló anyakönyvi hivatal költsége, több helyen az állam költségén emelt épületek és a 200 új bírói állás szervezési költsége. Ez a kis füllentés testvérek közt is megér 300,000 frtot, nem is számítva bele a községekre igazságtalanul rótt óriási terhet.

A belügyminiszternek másik állítására, hogy az »új rend« bevált a nép is beletnyugodott, csattanós feleletet adnak az anyakönyvvezetők bevert ablakai, az ellopott hirdetési táblák, a kirendelt katonaság, a nép sokszoros panasza, zaklatása, a lapoknak állandó rovatai az »új rend«-ről, plebiszitumról stb.

Ami azt a hangzatos kijelentést illeti, hogy milyen sokan várokoztak a polgári házasságra? — konstatáljuk az első hónap statisztikai adataiból, hogy Budapesten az »új rend« első hónapjában kötöttek 190 »házasságot« (ezek közül 78 esetben zsidó-zsidóval, 26 esetben zsidó keresztényekkel lépett »házasság«-ra, tehát a 190 közül 104 zsidó házasság!) — Szeptember két utolsó napján pedig magában

Budapesten több mint félezer házasságot kötöttek.

Végre éppen ilyen kevés igazság rejlik a miniszter azon okoskodásában, a melylyel a választói lajstromok »tisztaságát« akarta megvédeni. A miniszter bevallása szerint 1894-ben 9832-vel, 1895-ben 11,053-mal növekedett a választók száma, — az idén pedig fogyott 8232-vel. Lehetséges ez rendezett viszonyok között? Ha igen, akkor azok a rendezők egy napig sem maradhatnak tovább helyeikön. Számoljanak róla, hová sikkasztották a 8232 választót? Évenként ezekkel szaporodik az új hivatalok száma, — a választóké pedig egyszerre több minf 8000-rel csökken.

Azt is bevallotta a miniszter, hogy 84 választmányhoz adtak be reklamációt, 39-hez nem. Tehát nem egy-két helyen, hanem egész országban rendszeresen úzik a választói jog elsikkasztását.

Hogy más években is — különösen választási években — hullámozott a választók száma, nem igazolja ezt a törvénytelen séget. Az utolsó években állandó emelkedése után egyszerre nem állhat be ilyen apadás. És ha mégis beállt, kutatni kell az okot. Ez pedig nem lehet más, mint vagy a népnek roppant elszegényedése, a gazdasági válság, — vagy a lajstromok meghamisítása a közeledő választások miatt a kormánypárt érdekében. A reklamációk az utóbbi mellett bizonyítanak.

A miniszter nyilvánosan elismerte a tényt, hogy a választók száma 8232-vel apadt, — tessék tovább kutatni, vizsgálatot indítani.

Egy választás előzményei.

Laptársunk a »Nemzeti Ujság« a következőket írja:

Még csak az előzményekről van szó, mert a választás csak ezután történik meg. Hogyha azonban az előzményekből következtetni lehet, akkor el lehetünk rá készülve, hogy a facetsi képviselőválasztás sem lesz külön azoknál a képviselőválasztásoknál, melyek a Bánffy-regime alatt történtek eddig Magyarországon. A fa-

cseti kerületnek tudvalevőleg ezidőszert még báró Harkányi Frigyes a képviselője, aki még nem mondott ugyan le mandátumáról, de aki a többi érdemei mellett azért is kapta a bárói méltóságot, hogy képviselői megbízatásáról leköszönjön és mint hálás férfiú bocsássa rendelkezésére kerületét Gränzenstein Béla államtitkárnak, aki még mindig mandátum hiányában szenved. Hogy ez így van, arra fényes bizonyosság az a körülmény, hogy Jakabffy Imre krassó-szörényi főispán már ott járt Facseten és szolgabiráknak, jegyzőknek, anyakönyvvezetőknek tudtára adta báró Harkányi leköszönését, kiadta a parancsot, hogy Gränzenstein államtitkár »muszáj« képviselővé megválasztani. E tekintetben már kezdetüket vették itatás, etetés, fenyegetés és egyéb kormánypárti bevált módok szerint a hivatalos szuggerálások. Így születnek Magyarországon a szabad képviselőválasztások.

Gróf Apponyi Kassán.

A nemzeti párt nagygyűlést rendezett ma Kassán, melyen gróf Apponyi Alberten kívül részt vettek még Beöthy Akos, Horánszky, Hódossy, Bujanovics, Szentiványi, Bánó, Bottlik, Makkfalvy, Ivánka, Sennyey, Károlyi László, Sághy és Hock János országgyűlési képviselők.

A Budapestről megérkezettek zajos ovációkkal fogadta a város lelkes közönsége. A város fényesen fel volt lobogóva s a Salkházszálló előtt, melynek termében a gyűlés megtartatott, ezernyi nép tolongott. A termet pedig előkelő hallgatóság töltötte meg.

Piller pártelnök négy óraker délután a gyűlést megnyitván, lelkes szavakban üdvözölte a megjelenteket s a Sennyeyi képviselő vezérlete alatt megalakult küldöttséget arra kérte fel, hogy gróf Apponyit hívják meg.

Apponyival néhány percz múlva megérkezett a küldöttség. A tomboló lelkesedés csillapult után Vécsey József üdvözölte a párt illusztris képviselőit, mire Beöthy Akos szólalt fel.

Utána riadó lelkesedéssel fogadva, gróf Apponyi Albert emelkedett szólásra.

Nem békét jött hirdetni, mert az eddigiek-nél sokkal súlyosabb harezokra kell készen állani.

Az ország leggyámoltalanabb humoristája Szilágyi-Somlyón tartott beszámolójában azt hirdette, hogy ő — már mint Bánffy Dezső — megalapítja a magyar nemzeti államot. De Bánflynál könnyörtelenebb humorista a sors. Jött a zágrábi eset s a magyar állam jelvényeiért a nemzeti állam e hivatott megalapítója nem volt képes formát találni arra, hogy az állam felkent fejének oly szavakat tanácsoljon, melyek megtorolták volna a megsértett magyar állami és nemzeti tekintélyt.

Ez a mai kormányzat eddig nem tehetett semmit a nemzet belső megerősítésére, oly gyöngye és ügyefogyott, ilyen kormányval és azzal a mameluk-táborral soha sem mehet egy uton, a ki azt állítja róla, az megsérti őt, és megsérti őt az is, aki azt meri hinni, hogy visszavonul a politikától.

Végül kijelenti, hogy kerülő uton nem akar hatalomra jutni, mert sem a nemzetet nem akarja megesealni, sem pedig királyához nem akar közeledni ravasz fondorlattal. (Hosszantartó éljenzés.)

A kormányválság.

Az a folyamat, amely gróf Festetich földmivelési miniszter lemondásával megindult, gyorsabban fejlődik, mint a kormány vagy a pártok hitték volna. Ma a kormányban már teljes erővel dühöng a részleges válság, amely kiterjed már az igazságügyi és közoktatásügyi tárcákra.

A mint már tegnap megírtuk, Erdély igazságügyminiszter állása a kabinetben megrendült, miután a Ház nyílt ülésén éles ellentétbe jött Bánffy miniszterelnökkel. A kormány ezzel végtelenül kinos helyzetbe jutott, főképen azért, mert a kormánypártban nagyon zokon veszik a folytonos krízist, amely már-már a kabinet összemorzsolására vezet.

A szombaton kitört válság egyébként anynyiban kapóra jött a kormánynak, hogy Wlassicsot egyelőre megtarthatják a minisztériumban. Mint már több ízben jeleztük, Wlassicsot a közoktatásügyi minisztériumból okvetlenül el akarják távolítani, miután helyet akarnak teremteni egy lekenyerezendő kormánypárti politikuskak. Megürölvén az igazságügyminiszteri tárcza, Wlassics Gyulát fognák arra kinevezni, amint hogy őt már eredetileg is e tárcza jelöltjének tekintették, közoktatásügyi miniszterre pedig Berzeviczy Albertet neveznék ki.

Hogy a válság mennyire komoly, kitűnik legjobban abból, hogy még olyan lapok is, amelyek a Bánffy-kormányt mindig melegen támogatták, elismerik, hogy a krízis kitört és annak oka a miniszterelnök tapintatlansága.

Parlamenti vihar.

(A képviselőház nov. 9-iki ülésén.)

Délután egy óra volt, mikor Szilágyi Dezső elnök megszakította a költségvetés fölötti vitát s felhívta Polónyi Gézát, hogy bejegyezze interpellációját terjessze elő.

Ennek folytán Polónyi Géza elő is terjesztette a miniszterelnökhöz, valamint az igazságügyi és belügyminiszterhez intézett interpellációját, Krieghammer közös hadügyminiszternek ismeretes körrendelete tárgyában, mely a katonatisztek házasságaira vonatkozik, s melyet lapunkban annak idejében közöltünk.

Az interpelláció az ellenzéken általános

megdöbbenést, a kormánypárton pedig leirhatatlan zavart idézett elő.

A miniszterek összesugtak, a honvédelmi miniszter a belügyminiszterrel egyre-másra a törvénykönyveket lapozgatta, mig nem a később érkezett Erdély külügyminiszter is hozzájuk csatlakozott és hárman dolgoztak azon a feleleten, amelynek elmondására végre is Fejérváry bárót delegálták.

— Mit akar? kiáltják a szélsőbaloldalon.
— Nem válaszolhat! Magát senki sem kérdezte! kiáltják mások.

Szilágyi Dezső már erősen rázta a csengetyűjét.

— A honvédelmi miniszter ur *nem válaszolhat az interpellációra, mert nem lett hozzá intélve*, de szólnia az 1848-iki törvények értelmében bármikor joga van.

Fejérváry báró elmondotta beszédét, melyet folytonos megszakítással kísért az ellenzék. Midőn a honvédelmi miniszter beszéde végén kimondotta azon szót, hogy méltóztassanak tudomásul venni válaszáit, ezzel el volt döntve az ülés további sorsa.

Az egész ellenzék mint egy ember állott talpra, és még olyanok is, a kik rendszerint meg szokták őrizni nyugalmukat, elvesztve türelmüket, hangosan adtak felháborodásuknak kifejezést:

— Ez nem lehet válasz! Ez szerénytelenség!

Bánffy miniszterelnök gyors minisztertanácsot tartott Lukács Laszlóval és Perczel Dezsővel; egyidejűleg pedig a Házban arra menő párhívveit megállította egy pár szóra, különösen Hegedűs Sándor és Pulszky Ágost sürgölődtek folyton körülötte.

Bánffy ezután, folytonos zaj között, kijelentette, hogy a mit a honvédelmi miniszter felelt, magáévá teszi, s magukévá teszik az összes miniszterek.

E szavakra rendkívüli láрма keletkezett.
— Menjen közjogot tanulni!
— Nem lehet tovább hallgatni!
— Ez nem miniszterelnök! Ilyesmi még nem történt!

Majd Szilágyi határozottan szólt.
— Kérem a képviselő urakat, a kérdés azért van, hogy feleljenek reá.

Egy pillanatnyi derűtlenség követte az elnöki szavakat, majd kitört az egész baloldalon a felkiáltás, hogy:

— Éljen az elnök!
Szilágyi Dezső nem nyugodott meg az ovációkban.

— Nem jó sietni az éljenzéssel. Kérem a képviselő urakat, ne gátolják a miniszterelnök urat a felelésben.

Bánffy nyugodtabban folytathatta beszédét, s a tárgy érdemére tett néhány megjegyzés után, kérte a választ tudomásul venni.

Erre Polónyi rövid beszédben verte vissza a felhozott érveket, s végül így szólt:

Különösen óhajtottam volna, ha már solidaris felelet adatott, tudni, hogy Magyarország igazságügyminisztere, hogy érti ezt a dolgot, hogy vele szemben is alkalmazsam a felelősséget. (Élénk felkiáltások a bal- és szélső baloldalon: Halljuk az igazságügyminisztert!) Én felolvastam a rendeletet, kérdésem előtte fekszik írásban, ezek szerint tessék válaszolni.

Mindezek alapján én sem az egyenként, sem a szolidaritás nevében adott választ tudomásul nem veszem, hanem annak napirendre tűzését kérem. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Polónyi leült; az ellenzék harsogó tettszése követte az erőteljes kijelentéseket, s a bekövetkezett zajban látszott csak meg tulajdonképen, hogy a kormány és pártja teljesen elveszítette önuralmát.

— Felteszem a kérdést! Igyekeznek az elnök a csendet helyreállítani.

Hirtelen felemelkedett helyéről Erdélyi igazságügyminiszter és hatalmas hangon a következő kijelentéseket teszi:

T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Az interpelláció közben érkeztem a Házba s így nem is tudom jóformán, hogy Polónyi képviselő ur interpellációjában mik foglaltatnak; azokra én tehát választ nem adhatok, kijelentem azonban, hogy én erre az interpellációra, ha ki fog adatni, a magam részéről külön válaszolok.

Perczekig tartó zajos taps és helyeslés hangzott fel a bal- és szélsőbaloldalon.

— Kérek csendet! kiált már félig rekedten Szilágyi Dezső.

Mindenki feszülten várta, hogy mi fog történni.

Az elnök újra hozzáfogott a békéltetéshez. A zaj elérte tetőpontját.

Az ellenzék igazának tudatában mindenképen védelmezni akarta jogát, a kormánypárt pedig látva, hogy csárába került, nem tudott mit csinálni.

Erdélyi igazságügyminiszter, a ki őszinte kijelentésével desavualta a miniszterelnököt, pirulva ült helyén. Bánffy Dezső báró pedig szintén ugrált haragjában, s egyáltalán nem tudta, mitévő legyen.

— Felteszem a kérdést! Kezdi ismét funkcióját az elnök.

— Nem lehet! Nincs mire szavazni! Kiáltják a szélsőbaloldalon.

Az elnök kísérletet tesz arra, hogy a szavazást megejtethesse.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A drótos tót.

Rajz.

(A »Tiszántul« eredeti tárczája.)

»Az ég, ki a világ rendjét kiméri
Már bölcsesjében kit-kit másra szán.«

Ennek köszönhetjük, hogy nem lett mindenki természettudós, különben már rég le lenne döntve az egész szellemvilág — illuzióval. Hogy nem minden ember filolog és nincs még egészen kitorve a nyaka ennek a mi zengzetes nyelvünknek.

Nem is volna igazság, hogy csupán az agy szolgáljon eszközül az emberi keresetforrások körül. Kell, hogy a többi szerv is érvényesüljön a létfontosság nagy színjátékában. Így jutott nem megvetendő szerep a hangszerveknek is. Ott van a szónok, a színész, az énekes; ott az utszéli koldus, ki átható hangjával szorítja ki mindennapi kenyerét az emberi irgalomból; ott a házaló, ki naphosszat zaklatja az otthonok békéjét — egy nyúlborért és ott van az utcai alakok legtípusosabbja — a drótos tót.

Főleg ilyenkor, ősszel szaporodnak meg a drótosok utcáinkon, a városok falai között, mint a verebek s minduntalan hangzik zengzetes danájuk: »Drótoztassanak!«

Szülőföldjük a Kárpátok bérezes szép vidéke.

Szép, de szegény ország. Nyáron csak elkapálgat, elkaszálgat a tót atyafi maroknyi

zab vagy krumpli földjén, meg a rétyjén; de aztán jön a tél, a nyomor, — mit tegyen? Nagy a világ — gondolja, — van »aranykalácsszal ékes rónaság«, vannak kincsekben gazdag városok és van — — — törött fazék.

Fogja hát magát, eltanulja valamely földijétől a drótozás művészetét; fölköti boeskorát, hátára veti szegényes batyuját s műszereit, kezébe kapja vándorbotját s megindul keresni törött edényt, keresni kenyeret.

Egyébiránt nem tudhatjuk, nem keres-e a vándorutjára induló drótos egyebet is. Nem lakozik-e költészet, csalfa ábránd a drótos nemzetség szívében is? Vajjon nem dagasztják-e a drótos kebelét »csillogó remények« egy jobb, egy dicső jövő iránt, a mikor ő nem drótozni fog, hanem drótoztatni? Csak ő volna kivétel az emberek között? Hisz mind anyiunkat a remény vezet életutunkon; igaza van a költőnek, hogy vágyaink adják azt nekünk utiköltségül s a szegény drótos csakugyan elmondhatja, hogy az élet hamis pénznek nézi s nagyon keveset vált be abból.

És mégis űzi, hajtja vágya, mint a többi halandót; fölcsereleli a küzdelmes jelent ismeretlen jövővel, honi bérezeit távoli idegen tájakkal. Hisz annyit hallott a »szegény tót legény« ismeretlen mesés országokról, hol a szerencse ragadós betegség, a jólét, gazdagság közös ügy. Egy felvidéki adoma meg éppen azt tartja, hogy a tót atya, ha fia csak valamennyire fölcsperedett, felviszi egy magas hegyre, rámutat a déli vidékre s mondja: »Látod Magyarországot? eredd s keress jó fehér kenyeret.« Aztán ott-

hagyja a bámuló fiut s az nyomban felveszi az élet terhét; leszáll hegyei közül s vándoruttra kelve szaporítja a drótososztály számát.

És hangzik szerteszét a hazában »Drótoztassanak!«

Különben a drótos nagyrabecsüli mesterességét és szánakozva néz az emberek azon osztályára, mely az urak szolgálatában tengeti életét, reggelizzék az bár pompás szalonát, vagy éppen kolbászt krumplival. Ő megiszza pálinkáját, egy darab kenyeret harapdál mellé s el van vele egész nap; de szabad, mint az ég madara és ahhoz annyival is hasonlóbb, hogy naphosszat énekel.

Szegény drótos bizonyára nem képzeleli, hogy a mi közfelfogásunkban ő a megtestesült nyomor, szerencsétlenség, ő az ijesztő mumus. A síró gyermeket azzal ijesztik, hogy »jön a drótos.«

Az eladó leányt, főleg ha pártája már elavult, azzal fenyegetik, hogy »majd csak elvesz valami drótos tót!«

Szerencse, hogy ők erről nem tudnak és gyanútlanul jönnek, mennek.

Az otthonból rendszeren hárman indulnak ki, kik aztán együtt is szoktak maradni. Nagyobb városokban reggel különböző irányban kiindulnak; az este újra összehozza őket valamely külvárosi korcsmában. Üdítő álmot után jókedvvel indul a drótos utnak, fáradhatatlanul kinálja munkáját s hogy felderül arca, ha hangjáról nyílik egy kapu s ezzel a kilátás néhány fillérnyi keresményre. És ez bizony nem nagyon gyakran történik; néha egész rekedtté

A jobboldal már ott állott szavazásra készen, de hirtelen egy csomó képviselő jelentkezett, hogy a kérdés feltevésehez beszéljen.

A mikor a zaj némileg lecsillapult, Péchy Tamás jutott először szóhoz, de az ő beszéde alatt is folytonos ideges zugás, forgás, tanácskozás és kiabálás feszélyezte a házat.

Péchy hangsúlyozta, hogy amennyiben az igazságügyminiszter kijelentette, hogy válaszolni fog, most a kérdés fölött dönteni nem lehet.

Az ellenzék tetszéssel csatlakozott e felfogáshoz, míg a kormánypart kérdően tekintett az elnöki emelvény felé.

— Nem lehet tanácskozni! sopánkodott a megcsappant jobboldal, holott a miniszterelnök tapintatlansága okozta az egész zavart.

Lehet tanácskozni, t. Ház, szól most közbe az elnök, csak méltóztassék csendben lenni, hogy megértsük egymást. (Halljuk! Halljuk!)

Erre kijelentette, hogy a válaszfölött, mely ma adatott, szavazni kell.

— Ez erőszakoskodás — védekezik az ellenzék s ismét felbomlik a rend.

Horváth Gyula kezdett beszélni.

Tiltakozik a házszabályok kijátszása ellen s azt indítványozta, hogy az érdemleges szavazást halasszák máskorra.

A nemzeti pártnak és a közép egy részének tetszett ez a megoldás, de a magyarzatok még nem értek véget.

Drakulics Pál a tényállást kezdte magyarázni. Lehatatlan zajban mutatta ki, hogy az igazságügyminiszter megcáfolta a kabinet elnökének szavait.

A jobboldal megmozdult s hangos nevetésben tört ki.

Drakulics tulkiabálta az érthetetlen hangzavart:

— Ha ezt is le akarják tagadni, akkor önökkel már nem lehet egyáltalán szóba állni.

Ismét az igazságügyminiszter állott fel szólasra.

Erdély Sándor olyasfélét beszélt, mintha most már válaszolni akarna.

Az ellenzék látva a kormány zavarát, fokozott erővel védte álláspontját.

— Lehetővé kell tennünk a tanácskozást, szól az elnök.

— Cifra tanácskozás! mondja rá Polónyi Géza.

... a dolgokat el kell intéznünk folytatja Szilágyi Dezső, mert úgy látszik, bonyodalmak vannak.

A balmező hangosan felkaczag a bonyodalmakra, s nem várva tovább ivet készítenek, melyet egy pillanat alatt vagy harmincz képviselő irt alá.

Az iven csak ennyi állott:

— A szavazás elhalasztását hétfőre kérjük.

Ezalatt Madarász József a kérdés feltevésehez szólva, azt kéri, hogy a kérdés úgy tétessék fel, hogy mind a házszabályok, mind a parlament tekintélye, mind az alkotmány megóvassanak. A miniszterelnök felelete felett lehet külön szavazni, de az igazságügyminiszter ur válaszáat meg kell várni.

A zaj nem csillapult, mikor pedig a kipirult miniszterelnök ismét szólásra helyezkedett, szászámra hangzott fel a kíváncsi

— Halljuk! Halljuk!

Bánffy Dezső báró így kezdte szavait: — Miután az interpelláció általam meg

lett felelve... Többi szavait a falrengető kacagástól alig lehetett hallani. A kormánypart kétségbeesésben kiabálni és lármázni kezdett.

Szilágyi Dezső szólni akar.

— Adjon Bánffynak privát órákat kiáltják az ellenzék, és a miniszterelnök csak nagy nehezen tudta kijelenteni azt a mondását, ami új botrányt idézett elő, hogy egy feleletet, melyet ő a kabinet nevében adott, el kell választul fogadni.

Az elnök lemondott arról a tervéről, hogy a rendet helyreállítsa, a miniszterelnök csapkodta könyveit, a többi miniszterek pedig bujták a paragrafusokat.

Egyszerre mégis megcsappant a zaj. Apponyi Albert gróf akart nyilatkozni.

— A kérdés feltevésehez kívánok szólni, — kezdte a nemzeti párt vezére.

Apponyi hangsúlyozta, hogy miután az elnök feltette a kérdést, ebből a tömkelegből csak úgy juthatnak ki, ha az elnök a házhoz intézett kérdését fenntartja ugyan, de a miniszterelnök válaszáat, csak mint ideiglenes válasznak tekinti, a melynek elintézése az ügy érdemének nemepraejudikál. Minden egyéb megoldás törvénytelen, mert hiszen ez a többségnek hatalmában áll, de a házszabálynak megsértését involválja.

A zajos helyesléssel fogadott szavakat az elnök toldotta meg a következőkkel:

Azt gondolom, hogy az interpelláció a megejtendő szavazással még nincsen elintézve, csak arra a miniszterre nézve van elintézve, a ki a feleletet megadta, de a többire nézve azt hiszem, a ki a feleletet bejelentette, ez nem vonatkozhatik.

Ezt az argumentációt nem fogadta el az ellenzék és Tibád Antal sietett kifejezést adni azon véleményének, hogy az egyetlen helyes álláspont az, melyet Horváth Gyula jelzett és fejtett ki.

Bethlen Gábor gróf és Vajay István fejtették ki még, hogy nem lehet a képviselőház-

nak a miniszterelnök álláspontjára helyezkedni, mire az óriási zaj és láрма közben sikerült az elnöknek a képviselőházat határozatra bírni.

Felállással tüstént szavazással elhatározták, hogy a kérdés úgy fog feltétetni:

— Tudomásul veszi a képviselőház a miniszterelnök mai válaszáat, mely nem zárja ki a többi miniszterek feleleteit, igen vagy nem?

A szavazást pedig az ellenzék által beadott kérelemhez képest fogják megejteni.

Mikor a napirend megállapítása után az elnök kevéssel 3 óra előtt az ülést berekesztette, az izgatottság átragadt a folyosókra és a képviselők még hosszú ideig tárgyalták a Bánffy-kormány és a szabadelvű párt mai kinosz szereplését.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

November 11.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Schober Ernő, Perczel Béni, Balogh Géza.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Darányi Ignác, Josipovich Imre, Perczel Dezső, Dániel Ernő, Erdély Sándor.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése s az elnöki előterjesztések után a napirend szerint megejtik a szavazást, hogy tudomásul veszi-e a Ház a miniszterelnök válaszáat vagy nem.

A Ház többsége a miniszterelnöknek a Polónyi Géza interpellációjára adott válaszáat tudomásul vette.

Erdélyi Sándor igazságügyi miniszter (Halljuk! Halljuk!) Polónyi Géza interpellációjának hozzá intézett részére, mint a szombati ülésen is kijelentette, legközelebb válaszolni fog. Most azonban kötelessége egy nyilatkozatot tenni. Szombati felszólalását némelyek úgy kommentálták, mintha közte s a miniszterelnök között a kérdéses ügyben vélemény eltérés volna. Ez a kommentálás minden alapot nélkülöz. A kabinet tárgyalta e kérdést előzőleg s megállapodásra is jutottak abban. Felhozhatná erre azt is, hogy ő ez ügyben hetekkel előbb már nyilatkozott s ugyanazon állásponton állt, mint a miniszterelnök s a kabinet. Kéri a Házat, vegye tudomásul a nyilatkozatot. (Nagy zaj.)

Polónyi Géza szavai értelmének helyre-magyarázása czimén kér szót. Ő nem mondott olyant, minőt az igazságügyminiszter neki tulajdonit. Hanem igen is mondotta azt, hogy a válaszasz minisztertanácsban tárgyalva nem volt, tehát Bánffy miniszterelnök a kabinet nevében nem is beszélhetett. (Nagy zaj.)

Erdélyi Sándor igazságügyminiszter: Felszólalása nem Polónyira vonatkozott, hanem főleg az ellenzéki sajtóra. Most is csak azt mondhatja, hogy a kabinetben e kérdésben vélemény eltérés nincs. A minisztertanács tárgyalta e kérdést. (Nagy zaj.)

Ugron Gábor szót kér. (Óriási zaj.)

Elnök: Mily czimen kíván szólni?

Ugron Gábor: A házszabályokhoz kívánok szólni. (Nagy derűtség.) Megtörtént az a törvénytelenség, hogy egy interpellációra oly miniszter válaszolt, aki nem is volt interpellálva s akinek a kérdéshez semmi köze nincs. (Nagy zaj. Elnök idegesen rázza a csengettyüt.)

Elnök: Figyelmezteti szónokot, hogy felszólalása túl lépi... (Nagy zaj. Felkiáltások: Joga van szólni!)

Polónyi Géza: Ki kell fejtenie, hogy miben hibáztak!

Elnök: A házszabályok magyarázásához nem tartozik annak a kérdésnek a megvitatása hogy a miniszterelnök válasza helyes volt-e vagy helytelen. (Nagy zaj.)

Ugron Gábor: A miniszterelnök válaszával megsértette a házszabályokat is s ma megtörténik ismét az a furcsaság... (Nagy zaj. Elnök mérgesen rázza a csengettyüt.)

Elnök: Ismételen figyelmeztetem Ugron képviselő urat, hogy eltér a tárgytól s most nincs joga a miniszterelnök eljárását kritizálni. (Óriási zaj. Felkiáltások: De van joga szólni!)

Drakulics Pál: Be akarják hozni a szájkosár rendszert is?

tette már a kiabálás s csak nem akad drótozni való; a fejlett technika, mely olesón szállit új felszerelési tárgyakat, megromtotta a drótosmesterséget s lát ugyan a drótos farsztó élet utján gazdagságot, jólétet; de tapasztalhatja, hogy a »szerencse vak s a boldogok süketek.«

Hanem azért csak megy tovább. Hisz neki az élet egy nagy utazás. Városról falura viszi nyomorát. A keresztutnál elválik társaitól; mindenik más-más faluban keresi boldogulását, hogy aztán a negyedik faluban újra összegyűljenek s folytassák, aminek vége nincs. Ilyen viszontlátáskor aztán, ha van miből, megengednek magoknak néhány pohár pálinkát, aztán rágyujtanak azokra fájdalmas, borongós nótákra, miket csak a zord észak, az örökös küzdelem fakaszthat a kebelből.

Bizony sok drótot üz halálba is a nyomor, hanem a legtöbb keresztül küzdi magát a viszontagságokon szívós természetével s még örül is az életnek. Nagyon bizonyul náluk, amit Szentmiklósi mond:

»A sorssal küzd, harczol egész életében az ember
S megnyugvással győz rajta, ha tümi tanult.«

Ezért él a drótosfaj és terjed nemesak Magyarországon, hanem távoli országokon is, dacolva a küzdelmek özönével, sőt még a törvényes ellenállással is. Így például Szászországból egy miniszteri rendelet kitiltotta a drótosokat, hanem azért még most is, ott is megdrótoztathatja velük a jó gazdasszony fazekait. Természetesen, hogy a drótosok bejárván

annyi vidéket, a civilizáció lassankint őket is rabjává teszi; rájuk ragadnak szokások, erkölcsök, bűnök, sőt még a nyelvek is. Így történetelt meg a mult évben az a furcsa eset, hogy, a mit a lapok elbeszéltek:

Pázsitos, virágos udvaron mulat egy ifju hölgyekből álló társaság, mikor a kapun bedugja fejét egy csinos fiatal drótos legény szokásos mondkájával: »Drótoztassanak.«

Biztatást nyerve, közelebb jön, mikor egy pajzán tagja a társaságnak francia nyelven ezt a megjegyzést teszi: »Milyen csinos legény!« Képzeltető a leányok meglepetése, mikor a drótos ugyanazon a nyelven replikáz vissza: »Elhiszem azt, mondta azt már más is!«

Ilyen életvidor, megelégedett drótos azonban kevés van. 99 perzentje örökös nyomor, bizonytalan sors áldozata.

»Szegény drótos«, ez a két szó olyan elválhatatlan s ha kedélyesen fűtött szobánkba behalik a drótosok ismert szózata, rögtön a nyomor képe jelenik meg előttünk s lehetetlen, hogy részvét ne kelljen bennünk azon embertársunk iránt, ki sokszor kétségbeesett, kimerült hangon kér künn — nem alamizsnát, hanem munkát.

S mert igaz, hogy »a becsületes munka mindig jobb az alamizsnánál s igyekeznünk kell szegényeinket jól fizetett munkával ellátni, mert ez a legnagyobb jótétemény,« azért csak »Drótoztassatok asszonyok!«

H. Györy Ilona.

Polónyi Géza: Ne erőszakoskodjék az elnök! Ki kell magyarázni magát. (Nagy zaj.)

Vajay István: Türetetlen állapotok!

Várady Károly: Gyalázat! (Nagy zaj.)

Ugron Gábor: Ma ismét megtörtént az a furcsaság, hogy megejtik a szavazást s a miniszter csak azután áll fel szólásra, hogy a szombati ülésen történeteket némileg megvilágítsa.

Lukács Gyula: Szégyen volna e kabinet még a hottentottákra nézve is. (Nagy zaj.)

Ugron Gábor: Midőn figyelmébe ajánlom az elnöknek, hogy jobban ügyeljen a házszabályok betartására, felkérem, bánják tisztességesebben a miniszterekkel.

Amit szombaton az igazságügyminiszterrel tett, az már sok. (Igaz! Ugy van! a baloldalon. Nagy zaj. Elnök hosszasan csenget.) Nekem a vér az arczomba szökken, ha látom, hogy az ország igazságügyminiszterével úgy bánnak, mint valami cseléddel. (Óriási zaj. Igaz! Ugy van! a baloldalon. Nagy mozgás a jobb oldalon.)

Szilágyi Dezső elnök azt feleli, hogy a házszabályok mindenben betartottak. S ha a házszabályokban a Ház valami sérelmet lát, azokat megváltoztathatja. Most arra kéri a Házat, hogy térjenek napirendre ez incidens felett.

Polónyi Géza szintén a házszabályokhoz szól. Nem felelt meg a házszabályoknak az, hogy a honvédelmi miniszter válaszolt oly ügyben, melyben interpellálva nem is volt, de nem is hozzá tartozik. (Nagy zaj.)

Elnök: a napirend szerint következik a **Ház alelnökének megválasztása.**

Megejtetvén a szavazás, az eredmény a következő:

Beadatott összesen 205 szavazat.

Teleszky Istvánra szavazott 161 képviselő.

Szederkényi Nándorra szavazott 41 képviselő.

Három szavazat lap üres volt.

Igy tehát a Ház alelnökének Teleszky István választott meg. (Éljenzés a jobb oldalon.)

Következik a napirend szerint az 1896. évi állami költségvetés általános tárgyalásának folytatása.

Szacsvay Sándor beszédében főleg a jelenleg divó rendszert támadja s teszi bírálata tárgyává. Az állambatalom politikáját vizsgálva, úgy találja, hogy a milleneumra vállalkozó tényleges kormány ezen ünnepi költségvetése azon vérmes számításra van alapítva, miszerint annak közel félmilliárdra menő bevételei és kiadásai egymást kifogják egyenlíteni akként, hogy a mérleg néhány ezer frt többlettel fog zárulni. Hát ez bizony csak vérmes reménykedés, melynek a realitáshoz semmi köze. Hosszasabban bizonyítja, hogy azok a csillogó számok a ország megtévesztése szempontjából állítottak össze s azok nem felelnek meg a valóságnak.

Furfangon alapul a kormány egész politikája. Az Agliardi-ügyben való jegyzék, a zágrábi nemzeti képviselő, a nyitrai választások, a választók jegyzékeinek összeállításai, sőt maguk az egyházpolitikai törvények végrehajtása is mind csak azt bizonyítják, hogy a kormány politikájának a furfangon kívül mi tartalma sincs s az egész furfangos erőlködésnek a célja a hatalom megtartása.

Ilyen kormány a költségvetést nem szavazza meg. (Éljenzés a bal oldalon.)

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Lueger — csatát veszett..

Luegernek a bécsi polgármesteri állásra abszolút többséggel való megválasztását ő Felsége az osztrák császár nem erősítette meg.

Ez által az osztrák antiszemita tagadatlanul *csatát veszett, de nem — a döntő ütközetet!*...

Okos hadvezér, egy elvesztett csata után, ami a világtörténet legnagyobb alakjaival is megtörtént, — keresi, fürkészi, mik voltak az okok, melyek az okozatot, az ő jól kombinált tervében okozhatták?

Luegernek nem nagy fürkészésébe kerül

megtalálni az okot, melynek következtében a csatát elvesztette. *Hátban támadták a magyarok!*

Neki tehát első sorban meg kell vizsgálnia; kik azok a magyarok, kik őt hátba támadták? És mi érdekük volt nekik, őt *hátban támadni?*

Továbbá kikémltetnie kell a hátban támadók erejét, harcmodorát; és tisztába jönnie azzal: vajjon van-e kilátás arra, hogy egy újabb csata, vagy a döntő ütközet esetére, számítania kell-e ismét arra, hogy a hátba támadók *ott lesznek?*

Az a magyar sereg, amely őt hátban támadta, nem lehetett más, mint a magyar liberális merkantilisták tábora; hiszen annak a seregnek a fővezére Bánffy Dezső báró, az ütközet előtt ott recognoscirozott Bécsben. Lueger nem tudta ezt, legföljebb — *sejthette*; de ha sejtette is, nem ismerte azt a nagy erőt, melyet ez a tábor még ma képvisel. No de most már tudja; tehát legyen és lesz is olyan *okos*, hogy szép csatarendben visszavonul, az az *viszszalép a polgármesterségtől*; válasszanak a bécsiek új polgármestert, filo vagy antiszemitát: ő pedig maradjon meg *agitátornak*. Ez idő szerint nagyobb szüksége van a keresztény-világnak arra, hogy ő agitátornak maradjon, mint arra, hogy Bécsnek polgármestere legyen; mert erős és határozott jellemét ismerve, föl nem tehető ugyan az, hogy ő mint polgármester bármily érdekek által, befolyásolva a zászlót félre tenné; de a kényszerítő körülmények hatalmánál fogva, még sem lobogtatná oly fennen, mintha független, magán ember marad? . . . (Pedig annak a zászlónak fennen lobognia kell!)

Tanulmányozza a magyar viszonyokat. Tanulja meg, hogy bár még ma nagy erőt képes kifejtteni az önérdkek lánczaival összetűzött liberális párt; de belsejében a felbomlás vegyi folyamata forrong; és a mind magasabbra felfel csapó füst, matematikai bizonyossággal jelzi, hogy az *explosio*, vagy az *összerotlyanás* már — *nincsen messze*. Várja meg azt az időt! Majd ha ezen idő elkövetkezett: az önérdkek erős lánczaival összefűzött elemek *kiválnak* — és hason elemekkel egyesülni fognak; látni fogja, hogy nem a magyarok támadták őt hátban, hanem sajátképen azok a zsidók, kik a pártot összetartó vaslánczot a kezeikben tartották.

Akkor ajánlja föl a *döntő-ütközetet* és látni fogja, hogy a magyarok nem azok többé, akik őt hátban támadják, hanem egy jól szervezett szövetséges csapat, mely biztos utóvédjét képesíti és minden orvtámadás ellen, *sikeresen megvédeni fogja!* K—y.

Bucsuzó és beköszöntő.

— A régi és az új miniszter leirata. —

A földmívelésügyi miniszterváltás alkalmából leérkeztek Nagyvárad város és Biharvármegye törvényhatóságaihoz a távozó és az újonnan kinevezett miniszter bucsu, illetve beköszöntő leirata. A felmentett miniszter a következő leiratott küldötte sőt:

Ő császári és apostoli királyi Felsége e hó 2-án Bécsben kelt legfelsőbb kéziratával a földmívelésügyi miniszterium vezetésétől — saját kérelmemre — legkegyelmesebben felmenteni méltóztatott.

Midőn e tárcza vezetésétől megválok a t. törvényhatóságoknak szives támogatásáért, melylyel földmívelési érdekeink gondozására irányuló törekvéseimben találkozni szerencsém volt, meleg köszönetemet nyilvánítom.

Kelt Budapest, 1895. nov. 3.

Festetítés.

Darányi Ignác új földmívelésügyi miniszter a következőkben tudatja miniszterre történt kinevezetését:

Ő császári és apostoli kir. Felsége e hó 2-án Bécsben kelt legfelsőbb kéziratával engem földmívelésügyi miniszterre legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Midőn tehát a mai napon a földmívelésügyi miniszterium vezetését átvénem, számítok a törvényhatóság hazafias támogatására s azon reményemnek adok kifejezést, hogy közgazdasági érdekeink szolgálatát célzó működésomban a törvényhatóság hazafias készsége erős támaszom leend.

Biztosíthatom egyúttal a törvényhatóságot, hogy mindig örömmel fogom megragadni az alkalmat, midőn a törvényhatóságnak a gazdasági jólét emelését célzó törekvéseit előmozdíthatom.

Budapest, 1895. nov. 6.

Darányi.

NAPTÁR.

— November 12. —

Kedd. Róm. kath. Jozafát pk. Prot. Jónás. Gör. kel. Epimák. Izr. 25.

Nap két 6 óra 44 p., nyug 4 óra 12 p. Hold kelt 1 óra 8 p., nyug. 1 óra 57 p.

Novemb. 12. d. e. 10 órakor a Sebeskörös társaság választmányi gyűlése.

„ 14. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

„ 17. Rendkívüli városi közgyűlés a polgármester jubileuma alkalmából.

„ 19. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet Erzsébet táncestélye a Fekete Sas termében.

„ 23. A Berettyó-társulat közgyűlése d. e. 10-kor.

„ 23. A nváradai zenekedvelők estélye a Zöldfában

„ 30. A jogakadémia ifjuság táncestélye.

„ 30. Jogász táncestély.

Decz. 8. A kamara kültagjainak választása.

„ 29. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet sorsjegyhuzása.

„ 30. A vármegye tisztújító közgyűlése.

A szőlőbirtokosság figyelmébe.

A városi szőlőtelepen az eladásra bocsájtott 50 ezer gyökeres fás- és 10 ezer gyökeres zöld oltvány kiosztása a folyó hó 14-én kezdődött veszi.

Miért is felhivatnak a megrendelő szőlőbirtokosok, hogy igazoló utalványukat alulírott nál által venni és az abban kitett összeget a városi pénztárnál befizetni, s a befizetési bécza felmutatása mellett oltványukat legkésőbb november hó utóljáig által venni sziveskedjenek: mivel azon időn túl a telepíztatósága azokért felelősséget nem vállal.

Nagyváradon, 1895. november 11.

Márkus János,
hegybíró, telepíztető.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő **üzletekben kaphatók:**

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,

Sonneuwirth-féle bazárban Fő-utca,

Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,

Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,

Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,

Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,

Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.

M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **Sal Ferencz jubileuma.** A város polgársága közt mind nagyobb érdeklődést kelt **Sal Ferencz** királyi tanácsos 20 éves polgármesterségének jubileumi ünnepe, mely ugyszólván az egész napot igénybe veszi. A rendkívüli városi közgyűlést — melynek egyedüli tárgya **Sal Ferencz** üdvözlése — vasárnap, november 17-én d. e. fél 11 órára hívta egybe a főispán. Ugy a közgyűlésre, mint a többi ünnepségekre meghívták Biharvármegye közönsége képviselőiben az alispánt, dr. **Schlauch** Lőrincz bíbornokot, **Pável** Mihály g. kath. püspököt, a latin és görög szertartású kath. káptalanokat és

épitett, mintegy ezer ember befogadására. Itt a vidékről feljövő látogatók lakást és teljes ellátást fognak kapni s két napi itt tartózkodásért és élelmezésért, beleszámítva XVI. zónáig ide- és visszautazást, 5 frt díjat fizetnek, a XIV. zónán alul 3 frtba kerül egy-egy személy összes költsége. A barak részére a főváros átengedi a viztorony melletti területet.

Bejelentette még az elnök azt, hogy a főváros kiállítási épületeinek berendezése a legszebben halad, úgy, hogy a megnyitás idején teljesen készen lesz minden.

A »hegyi doktor.«

Németh Sándor, ugynevezett csoda doktor semmi pénzért nem szerezhetett volna magának olyan reklámot, mint a feljelentő orvostudor urak s az őket támogató »Szabadság« közlései által szerez neki.

Igy van az, midőn a legmodernebb zsurnaliztika a »nagy hangu reklam szédelgése« ellen ír, de midőn ezt teszi, akkor is szenzációban utazik s nem veszi észre, hogy akaratlanul is ő üti a reklam legnagyobb dobját.

Az a sovárgás, vajha elérnök már azt a kort, »midőn a köznépi is megérti a tudománynak csalhatalan erejét,« nem veszi élet a reclámnak, valamint az sem, ha ismeretlen kvantitások művelt, kvalifikált embereket, mert gyógyulásuk fölötti örömmükben lelkesen védik véleményük szerint meggyógyítójukat, a fanatikusok táborába sorozza.

Mert hát a tudománynak csalhatalan erejét hirdetni éppen a tapasztalatokon, a kísérletezések útján épülő orvostudomány terén, nevetséges dolog.

Az orvostudomány óriási előhaladást tett, úgy hogy csodálva szemléljük előhaladásában mire képes az emberi ész, de látjuk azt is, hogy az emberi tudás véges, hogy »kimérte Isten a tudás határait.«

Az élet, az egészség a legelső földi javak, azért ha valahol, hát itt kell kizárni a kontárokot. Azok közé tartozom, akik ezt nem csak elméletben tartják és hirdetik, hanem, aki pl. hogy egészen konkrété szóljak, határozottan helyteleníttem egy barátom eljárását, hogy komoly bajában Németh Sándorhoz, ki nem kvalifikált orvos, fordult. De kérem vagyok olyan tárgyilagossá ember, hogy követem az elvet, hogy tények ellenében nincs disputáció.

Ha valaki beteg s körülményeihez képest elkövet szakértő orvosok tanácsa szerint mindent ami tőle telik s mikor nem boldogul, oda fordul, honnan reménysugár derül: ez az emberi természetnek egészen megfelelő eljárás. Ezért nyilvánosan megítámadni valakit nem szabad, arról nem is szólva, hogy a támadás éppen ellenkező hatást szül.

Azt ugyanis nem lehet tagadni, hogy a gyógyítás mesterségét különösen egyik vagy másik betegséggel szemben orvostudori oklevél nélkül is el lehet sajátítani. Az is tagadhatatlan történeti tény, hogy amint az orvosok között vannak, akik feltűnő adományokkal, képességgel bírnak, melyet a szakképzés természetesen rendkívül tökéletesítő fokoz, a betegségek felismerésében, a diagnózis megismerésében: akadnak a nem orvosok között is, kikben e rendkívüli adomány jelentkezik s kiknél csak sajnálni lehet, hogy az orvosi tudomány vívmányainak ismeretével természeti rendkívüli adományuk tökéletesítve nincs.

Ezeket tartottam szükségesnek megjegyezni a »Szabadság«-nak a »hegyi doktor«-féle bírósági tárgyaláson a mentő tanak ellen intézett támadására, én, aki különben magam most sem bízom az ugynevezett csodadoktorban, sem magamat nem bízom kezelésére, a felőle hallott sikeres gyógyítások dacára sem, legalább ez idő szerint, betegségem esetén, sem másnak nem tanácsolnám, hogy vele magát gyógyíttassa, de ha egy művelt ember az állítja, hogy őt meggyógyította Németh Sándor, még ha tán különben is meggyógyult volna és ha ezért hála s véleménye szerint ő meggyógyítóját lelkesen védi: ezért az ilyen embert hirlapilag támadni, ha nem jogtalan, legalább is illetlen eljárásnak tartom.

Bíró.

E G Y L E T.

A függetlenségi és 48-as népkör választmányi gyűlése.

A függetlenségi és 48-as népkör vasárnap délután 4 órakor saját helyiségében P a k s y Gusztáv elnökle alatt választmányi gyűlést tartott. A gyűlésen a közelő városi képviselő választásoknál tanusítandó eljárást beszélték meg és az országos függetlenségi és 48-as párt fuzióját sürgető felirat elküldését határozták el.

Városi képviselő választások.

Elnök a gyűlést megnyitva, üdvözlö a választmányt. Jelenti, hogy a közeledő városi képviselő-választások alkalmával a kormány-párttal szemben a függetlenségi és 48-as párt mint mindig, most is akcióba fog lépni. A mozgalom szervezésére Ujvárosön B e c z k a y Lajos elnökle alatt K u n y h ó s y Jánost és S t e r n Hermant bizta meg előbb a párt, a kik már tettek is lépéseket a mozgalom megindítására. Kéri a választmányi tagokat, szóljanak hozzá a kérdéshez.

B e c z k a y jelenti, hogy Ujvárosön erős a párt, s ha erejüket kifejtik, biztosan győzedelmeskednek.

S t e r n Herman alelnök indítványozza, hogy O l a s z i b a n és V á r a d - V e l e n c z é n is szervezkedjék a párt.

Indítványára mind a két városrészben három tagu bizottságot választanak (s pedig O l a s z i b a n Szokoly Tamás elnökle alatt V á r i Szabó Béla dr.-t és W e i s Károlyt, V e l e n c z é n pedig S t e r n Herman elnökle alatt K i r á l y Miklóst és T i k o s Andrászt.

Elhatározzák, hogy ha a kormány-párttal sikerül megegyezni abban, hogy O l a s z i b a n és V e l e n c z é n engednek egy helyet az ellenzéknek, akkor Ujvárosön mint tavaly megelégszenek 8 pártbeli képviselővel, ellenkező esetben teljes erővel akcióba lépnek mindenik városrészben.

Feliratok a fuzio ügyében.

K u n y h ó s y János felolvassa az országos függetlenségi és 48-as párt mindkét frakciójának elnökéhez a fuziót sürgető feliratot. A feliratot a választmány némi módosítással elfogadja. Elhatározzák még, hogy K o s s u t h Ferenchez is feliratot intéznek azon kéréssel, hogy az egyesülést segítse elő és a zászlót vegye kezébe. Gyűlés vége 5 órakor.

A nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár ülése.

Folyó hó 10-én délután tartotta meg a nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár rendes havi ülését. A teljes számmal megjelent igazgatósági és felügyelő bizottsági tagok üdvözlése után a legutóbb tartott ülés jegyzőkönyve hitelesített, Marx Ferenc titkár által felolvasott az országos m. kir. statisztikai hivatal a pénztárhoz érkezett leirata s azzal kapcsolatosan ezen hivatalnak a nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz a pénztárak megvizsgálását tárgyaló felterjesztése, mely szerint a vidéki pénztárak közül a nagyvárad kerületi pénztár lett első helyen megnevezve, mint olyan, mely a többi pénztárakkal szemben úgy a vezetésbeli szakértelem, a gondos ügykezelés, valamint a statisztika iránti érdeklődés tekintetében különösen kiválik s ezért egy a statisztikai hivatal által az ügykezelési rendszer változtatása miatt e hó 15-én tartandó szaktanácskozásra az állam költségére meghívott. Az igazgatóság örömmel vette tudomásul a pénztárnak ezen dicséret felemlítését, s a szaktanácskozásra Marx Ferenc titkárt és Mandel Lajos könyvelőt küldte ki azon utasítással, hogy a nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár speciális helyi érdekeit szemmel tartva, az ügykezelési rendszer

megállapításánál tapasztalataikat lehetőleg érvényesíteni el ne mulasztják.

A pénztárnak a felügyelő bizottság által történt rovincsolását az igazgatóság tudomásul vette s egyben kimondotta, hogy a statisztikai hivatal, illetve a miniszteriumnak további intézkedéséig a befolyt, de a szükséges adatok hiánya miatt még el nem könyvelhető összegek az eddig követett rendszer szerint tartassanak nyilván.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak a kongresszusi ügyek egyik tárgyában hozott leiratának s titkár a városi kölesön részbeni törlesztésére vonatkozó jelentésének tudomásvétele után az igazgatóság elfogadta a tatarosi gyártelepnek gyógykezelésére vonatkozó ajánlatát s titkár felvilágosító jelentésére elhatározta, hogy az elköltözött Dr. Grósz Ignác zsákai pénztári orvos helyét egyelőre betöltetlen hagyja, mert a tagok létszáma nevezett helyen oly csekély, hogy a befolyó járulékokból orvosi tiszteletdíjat megállapítani nem lehet.

Titkár jelentése szerint a tagállomány a múlt hó folyamán 77-el csökkent, ugyanis bejelentett: 444 férfi, 37 nő, és 53 tanonez összesen 534, kijelentett: 535 férfi, 56 nő, és 20 tanonez, összesen 611.

A hó végén nyilvántartva maradt 3289 férfi, 187 nő, 1428 tanonez 89 önként belépő és 353 csoportban biztosított összesen 5346 tag.

Október havában befolyt:

járlékokban	4206 korona 52 fillér.
pénzbüntetésekben	58 korona — fillér.
egyéb bevétel	63 korona 86 fillér.
összesen	4328 korona 38 fillér.
hozzáadva szeptember havi maradványt	3081 korona 94 fillér.
összesen	7410 korona 32 fillér.

Kiadatott:

táppénzre	1130 korona 32 fillér.
gyógyszerekre	1686 korona 89 fillér.
temetkezési járulék	93 korona 32 fillér.
Iroda eszközökre	9 korona.
Orvosi fizetés és egyéb tisztelet díjakra	1731 korona 07 fillér.
Városi kölesön visszafizetés	800 korona — fillér.
Vegyes kiadások	89 korona 42 fillér.
Összesen	6246 korona 03 fillér.

Pénztári maradvány tehát 1164 korona 29 fillér.

A pénztár jelenlegi állaga megközelítőleg 2000 koronát tesz ki.

Több kisebb tárgy elintézése után az ülés elnök által berekesztetett.

Gyulai nőegylet jubileuma. Vasárnap volt Gyulán a nőegylet 25 éves fennállásának emlékünnepe. Az impozáns és minden pontjában igazán kitűnően sikerült ünnepélyt délután 3 órakor »Te Deum«-mal nyitották meg az árvaházi kápolnában. Utána a gyulai szegény iskolás gyermekeknek ruhát osztottak ki. Majd a diszgyűlés következett, melynek tárgyai: Megnyitó, Diósy Lajos a kör jegyzője által felolvasott történelmi visszapillantás. Özv. Erkel Ferencné leszámolója az általa gyűjtött összegről, melyet hálálul Fábry Mártonné alapítványa czímen helyeztek el. Este 8 órakor előképekkel és sorshuzással egybekötött táncmulatság volt a Gőndöcs-keri pavillonban, melyen a város és a vidék egész intelligenciája jelen volt.

A legújabb nagyvárad élet. A nagyvárad posta- és távirda igazgatóság kerületében alkalmazott posta és távirda altisztek és szolgálók segélyző együletet alakítottak, melynek czélja a rendes tagok özvegyeinek és árváinak segélyzése. A nemes czélú egyület tegnap terjesztette be a város polgármesteréhez alapszabályait, hogy azokat megerősítés végett a belügyminiszterhez terjessze fel.

Visszaküldött alapszabályok. Nagyszalontán kölesönösen segélyző első fiu kiházasító társulat alakult. A belügyminiszter azonban sok hiányt talált az alapszabályokban s nem erősítette meg.

Irodalom és művészet.

— **„Herko Páter».** A folyó évi november hó 10-én kiadott 45-ik szám, mint rendesen, gazdag és változatos tartalommal dicsekedhetik. A jobbnál-jobb ötleteket és éleceket számtal. A ügyes illusztrációk kísérik és élénkítő. A gondosan szerkesztett, egyetlen kath. élelzetapot melegen ajánljuk a t. olvasó közönség figyelmébe és pártolásába. Előfizetési ára igen csekély, félévre csak 2 frt.

— **„Politikai Hetiszemle».** A folyó évi november hó 10-én megjelent 45-ik számának tartalma a következő: Vezércikk: A politikai helyzet, írta R. Belföld; Szapáry Gyula hazatérése, írta Censor. Külföld: Lueger első kudarca, írta Székely Sámuel. Társadalmom: Viszálykodó egyetemi ifjuság, írta De—Paris. Közgazdaság: Darányi Ignác, írta B. L. A. A munkáskérdés, írta Beszkid István. Tőzsde és pénzügy. Közegészségügy: Millénium és járványos betegségek, írta dr. Kutassy József. Irodalom. Művészet. A hétről.

A debreczeni színház. Debreczen város színház-bizottsága tegnapelőtt délután Simonffy Imre polgármester elnöklésével ülést tartott és kimondta, hogy a debreczeni színházat, 5000 frt szubvenció és 6000 forint kedvezményvel pályázat útján kiadja. A pályázat határideje november 27-ike.

Sport.

Lövészünnepély a Rhédey kertben.

— A zárlovészet. —

Vig puskaropogástól volt hangos vasárnap a Rhédey-kert. Diszes társaság volt jelen az idej zárlovészeten, akik ez évben utoljára egy derült, kedélyes napot töltöttek a lövész-egylet helyiségében.

Ott voltak: Dr. Echerolles Kruspér Sándor, Janky József, Mezey Mihály, ifj. Rimler Károly; ifj. Echerolles Kruspér Károly, Rimanóczy Kálmán, ifj. Rimanóczy Kálmán, Janky Antal, Müller Antal, Hanzlián János, ifj. Tóth Ferencz, Láng József, Hollósy Dezső, Hollósy Jenő, Diósy Soma, Bordé Ferencz, Kádár János, Balogh Döme, Kelen Béla, stb.

Pompás hangulat uralkodott a lövészek közt. Az egész nap folyamán Mezey Mihály volt előnyben. Egy bárczánál 10 lövés közül 7 talált. Rimler Károly főkapitány igyekezett a »kegyelmes« urral versenyezni, de csak egy szeget lőtt, Mezey két szegelővésével szemben.

Kilövetett összesen: mély lövésre 1140, 525 találkában 985 körrel és 155 boller lövés-sel, a körzéltableán 290 lövés.

Szeget lőttek: Mezey Mihály kettőt, ifj. Rimler Károly egyet.

Negyesekeket lőttek: Mezey Mihály tizenötöt, ifj. Rimler Károly és Hanzlián János hetet, Des Echerolles Kruspér Sándor háromat, Janky Antal és ifj. Tóth Ferencz kettőt-kettőt.

A körzéltableán köröket lőttek: 10 körös tableán 10 lövésre, Mezey Mihály 56, ifj. Rimler Károly 51, ifj. Tóth Ferencz 47, Janky Antal 39 és Hanzlián János 29 kört.

Díjakat nyertek mély lövésre: Egyleti díjat Mezey Mihály, ifj. Rimler Károly és Hanzlián János.

Tisztelet díjat: Mezey Mihály, ifj. Rimler Károly, Hanzlián János, Des Echerolles Kruspér Sándor és ifj. Tóth Ferencz kettőt-kettőt, Janky Antal egyet.

A körzéltableán: egyleti díjat Mezey Mihály és ifj. Rimler Károly, **tisztelet díjat:** Mezey Mihály, ifj. Rimler Károly, ifj. Tóth Ferencz, Janky Antal és Hanzlián János egyet egyet.

A 21-es (paczika) lövészeten: Mezey Mihály kettő, Hanzlián János egy játszmat nyert.

A sport pavillon felavatása.

A zárlovészet befejeztével pompás lakomára gyűltek össze az egylet tagjai az új di-

szes sport-pavillonban, melyet ez alkalommal avattak fel. Összesen 40 vendég volt.

Nemsokára megeredtek a pohárköszöntők.

Des Echerolles Kruspér Sándor főlovész-mester szép tósztanban éltette a királyt és az uralkodó családját, zajos éljenzés közt. A vendégek állva hallgatták meg.

Janky József a lövész-egylet vezérét és oszlopát: Echerolles Kruspér Sándort éltette; **Mezey Mihály** pedig az egylet bőkezű pártfogóját: Echerolles Kruspér Károlyt köszöntötte fel.

Des Echerolles Kruspér Sándor a kert-felügyelőség tevékenységét méltatta s élteti a felügyelőség tagjait.

Mezey Mihály azoknak rója fel az érdemet, akik közrehatottak a sport-pavillon létesítésére s ezek közt a legelsőnek: Echerolles Kruspér Sándornak egészségére iszik. Ugyancsak élteti az egylet legrégebbi tagját: Grunwald Henriket és Mocsáry Nándort.

A szép társaság sokáig együtt töltötte az estét.

MULATSÁG.

Jogász táncestély. A jogakadémia december 30-iki mulatságára már szétküldötték a meghívókat. Akik esetleg tévedésből nem kaptak és igényt tartanak rá, sziveskedjenek a mulatságot rendezők elnökénél, Vattay Gábornál jelentkezni. Jegyek a meghívó előmutatása mellett már előre válthatók Róth M. utóda Bémer-téri és Müller Salamon Szent-László-téri üzletében.

Fodrász kolon. Neufeld Béla kitünő tánczmester vezetése alatt tegnap tartotta meg a helybeli fodrász kar második táncestélyét. A táncestélyen mely mindvégig a legkedélyesebb hangulatban folyt, a következők voltak jelen: Asszonyok Vass Dánielné, özv. Bartha Józsefné, Krizsán Lajosné, Kraszner Mihályné, Éhik Károlyné, Bumbera Imréné, Nagy Kálmánné, Nagy Jánosné, Nánásy Györgyné, özv. Gulyás Jánosné, Neumann Lászlóné, Kiss Lajosné, Fenesy Józsefné, Sárváry Lajosné, Sárváry Jánosné, Lakatos Károlyné, Balcsó Istvánné, Tóth Józsefné, özv. Guzman N.-né, Menszár N.-né, Czobel Sámuelné, Pethő Zsigmondné, Kőszeghy Jánosné, Szakács Józsefné, Kangur Teréz, özv. Tóth Mihályné, Szüts Istvánné, Hegedüs Mártonné. Leányok: Vass Mariska, Bartha Róza, Krizsán Erzsike, Petrus Helén, Éhik Ilona, Vass Gizella, Bumbera Mariska, Nagy Etelka, Nánásy Erzsike, Bartha Irénke, Neuman Sarolta, Nagy Gizella, Gulyás Teréz, Kiss Mariska, Fenesy Vilma, Sárváry Juliska, Lakatos Juliska, Balcsó Erzsike, Sárváry Erzsike, Felvinczy Terka, Tóth Vilma, Guzman Mariska, Menszár Mariska, Tóth Anna, Czobel Nina, Pethő nővérek, Kőszeghy Róza, Szakács Piroska, Balogh Mariska, Hegedüs Erzsike, Clementin Gizella, Szücs Piroska.

Igazságszolgáltatás.

Márkus Lajos ügye. Márkus Lajos ügyvéd, egykor Nagyvárad társadalmának vezérlő alakja, többször volt a törvény sorompói előtt, de mindannyiszor sikerült kimutatnia, hogy ártatlan. Utóbb újabb feljelentést tett egy kliense sikkasztásért, s a kir. ügyész vádat is emelt, azonban a vádindítványt a törvényszék mellőzte s megszüntető végzést hozott. Az ügyész fellebbezése folytán a nagyvárad kir. tábla a napokban foglalkozott Márkus ügyével és helyben hagyta a törvényszék felmentő végzését.

REGENY-CSARNOK.

Párbajhős.

Regény.

— Irta: Rostkovicz Arthur. —

5

(Folytatás.)

Az utóbbi szavakat már az ajtóban mondta a fürge riporter, ki hatalmas léptekkel karikázott a redakció felé.

A kaszinóban még egyideig beszélgettek az urak a temetésről, a vásárlandó koszorúról, majd ők is elszéledtek, még útközben is vitatkozva az eseményekről.

III.

Kápolnai Tamás gróf, a szerencsétlen kimeneteli párbaj után néhány hónap mulva lemondott a hadseregben viselt rangjáról és tartalékos főhadnagyi ranggal birtokaira vonult. Utóvégre is ő nem volt oka a történeteknek, hiszen nagyon békés természetű ember volt, s mint rokonai mondták, az anyja természetét örökölte. Bántotta is a lelkismerete, úgy, hogy nem volt egy nyugalmas percze sem. Ekkor eihatórozta, hogy külföldre utazik, míg a szerencsétlen kimeneteli párbaj némiképp feledésbe nem megy. Elhatározását tett követte; s a fiatal gróf, mint a lapok írták, csekély kísérettel Egyiptomba utazott. Atélte legizgalmasabb napokat, beutazta a félvilágot minden czél nélkül, csak azzal a vágygal szívében, hogy feledjen. Az újságok kalandos híreket hoztak utazásairól, míg végre híre jött, hogy az utolsó Kápolnayt Indiában a tigrisek darabokra szaggatták.

Igy telt el két esztendő, melynek izgalmai kimerítették fizikai erejét, s megrendítették túlfeszült idegeit. Hosszu tépelődés után, öreg huszárjának rendkívüli öröme, kit nagyon gyötört már a honvágy — elhatározta, hogy hazatér.

Több hónapi utazás után megérkezett a fővárosba, hol néhány napot szándékozott tölteni, hogy a két év óta meglehetősen megszépült Budapestet megtekinthesse — egyuttal pedig sürgönyözött a tisztartójának, hogy hozza rendbe a kastélyt, mert néhány nap mulva haza érkezik.

Amint egy este egyszerű, polgári ruhában az utcákon sétált, összekarambolázott régi barátjával, Muki báróval, ki nagyon megörült e találkozásnak.

— Hát te vagy? Tamás, te vagy?

— Én bizony, barátom.

— Hát nem szaggattak darabokra a tigrisek?

— Nem.

— Az újságok pedig már holt híredet kürtölték, s mi jó barátokhoz illően meg is sirattunk már. No de csak hogy élsz!

Muki báró nagyon megörült, s vidáman szorongattá barátja kezét.

— De most jössz a klubba s velem töltöd az estét.

— De barátom...

Semmi ellenvetést, mert tőlem úgy sem szabadulsz meg addig, míg el nem mondom élményeidet, melyeket átélveztél az afrikai sivatagokon, és az indiai tigrisvadászatokon, melylyek egyikén — mint a lapok hozták — felfaltak a fenevadak. No de tudom megörülnek barátaid, ha elevenen közéjük lépsz.

— Kérlek édes barátom, tartsd titokban ítéletemet. Ha névleg hallott vagyok, engedd, hogy az maradjak továbbra is. Szeretném kikerülni a feltámadással járó ünnepeletést, mely belesodorna újra az áradatba, s földézné a mult szerencsétlenségét. Nem kívánok sokat, s azt hiszem, megteszed az én kedvemért!

— Nem kívánsz sokat? Csakugyan jól mondogd! Hát nem sok-e azt kívánni, hogy elcsitítsam örvendő szívem kitörő érzelmeit és a nyelvemre lakatot kössek? . . . Ez sok, barátom nagyon sok, mit megtenni részemről a képtelenség netovábbja volna, hiszen ömersz engem eléggé!

— De ha én követelem?

Muki báró nevetett.

— Le kell mondanod — a titokzatos halott — féle szerepléséről mert én föltámasz-

talak hálottaidból! — s ezzel kaczagtató pózba vágta magát a poczakos báró.

A klubb épületéhez értek.

— No Tamikám, ide be megyünk — s ezzel karon fogta még mindig vonakodó barátját. Livrés inas tárta ki előttük a terem ajtaját, s Muki báró előre tolta barátját, azután ő is a terembe lépett, hol élénk vitába voltak merülve az urak.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Szűnet után

Lukács László pénzügyminiszter válaszol Serbán Miklósnak a fogaras-megyei italmérési jog bérbeadása tárgyában tett interpellációjára.

A miniszter válaszában azt mondja, hogy a bérbeadásnál szabálytalanságok nem fordultak elő.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Pázmány Dénes a Badeni Bánffy és Lueger-ügyben interpellál. Bécsben polgármesterré Luegert választották meg kétharmad szótöbbséggel s a korona őt még sem erősítette meg állásában. Az osztrák képviselőkázbán a magyar kormányt is vádolták azért, hogy Lueger megerősítése elmaradt; vádolták pedig azzal, hogy befolyását Lueger ellen érvényesítette. E befolyás ellen, ha ez tényleg megtörtént, neki és pártjának tiltakozni kell.

Interpellációjára főminiszterhez a következő:

Vajjon dr. Lueger osztrák képviselő urnak Bécs város polgármesteri állásában történendő felsőbb- meg vagy meg nem erősítése alkalmából tett-e akár a korona, akár az osztrák kormány valamely tagja előtt bármilyen nyilatkozatot — s ha igen, ugy mi volt ezen nyilatkozatok tartalma és célja?

Bánffy Dezső báró: Abban a helyzetben van, hogy rögtön válaszolhat. Lueger dr. megvagy meg nem erősítése a magyar kormányt egyáltalában nem érdekli s így semmi beavatkozás nem is történt.

Pázmány Dénes a választ tudomásul veszi. Ülés vége 2 1/2 órakor.

Katholizáló főurak.

Budapest, nov. 11. (Saj. tud. táv.)

Gróf Vay Gábor és testvére gróf Vay László protestáns főurak az egyházpolitikai reform következtében áttértek a katolikus vallásra. Példájukat többen fogják követni.

Gr. Cziráky Béla nyugdíjazása.

Bécs, nov. 11. (Saj. tud. távirata.)

A hivatalos lap holnap közölni fogja gr. Cziráky Béla külügyi második osztályfőnök nyugdíjazását. Cziráky nyílt hive volt az egyházpolitikai ellenzéknek, lejött szavazni Bécsből a javaslatok ellen. A nyugdíjaztatás oka az, hogy Bánffy a külügyminiszteriumból eltávolítsa az egyetlen konzervatív politikust.

A néppárt a budgetvitában.

Budapest, nov. 11. (Saját tud. táv.)

A költségvetési vitában holnap Zelenyák János szól, a ki különösen a néppárt üldözésével foglalkozik.

Az Erdély-Bánffy krízis.

Budapest, nov. 11. (Saját tud. táv.)

Forma szerint ugyan elintéztetett ma a képviselőházban az Erdély-Bánffy kontroversia, de a krízis azért meg van. Erdély Sándor igazságügyminiszternek megmáshatlan szándéka, hogy letegye a tárczát, a mely azért is terhessé vált neki, mert a szabadelvű párt óriási pressziót gyakorol reá a kinevezéseknél. Erdély visszavonulásának eshetőségét komolyan veszi

a kormánypárt s már Wlassits Gyula a jelölt, a kinek helyét a Tisza-Szilágyi frakciónak adandó engedmény képen Berzeviczy Albertnek szánták.

A nyitrai petezió.

Budapest, nov. 11. (Saját tud. táv.)

A negyedik bíráló bizottság holnap kezdi meg a nyitrai kérvény tárgyalását. Holnap határoznak abban a kérdésben: elrendeltesék-e a vizsgálat, s ha elrendelik a vizsgálatot, egyttal kiküldik a vizsgáló biztost. Jó félesztendőre számít a kormány, hogy azt az ügyet újból kihuzhassa.

A függetlenségi párt ügye.

Budapest, nov. 11. (Saj. tud. táv.)

A függetlenségi párt egyesítése kérdésében ma volt az első konferencia Kosuth Ferencz kezdeményezésére. Mihelyt az Eötvös-Justh frakció megállapodik az egyesülés alapelveiben közlik a másik párttal. Az egyezkedő bizottság mindkét részről úgy van összeállítva, hogy már ebből lehet köveztetni arra, hogy Eötvös, Herman és egyéb tulzó rakikális pártfeleik az egyesülés esetén nem lépnek be a pártba.

A nyitrai választás epilógja.

Budapest, nov. 11. (Saj. tud. táv.)

Az első nyitrai választás után az erőszakoskodásokért **Deák János**, **Benkeő** László és **Ordódy** Antal nyitrai földbirtokosok vettek maguknak Tarnóczy példás elégtételt. Tarnóczy azután az elégtételtevésnek azt a módját választotta, hogy bepanaszolta nevezetteket a rajta elkövetett sértésért a bíróságnál. A nyitrai törvényszék most hozta meg ez ügyben 5672. sz. a. a vádhatározatot, melyben **Deák**, **Benkeő** és **Orbódy** földbirtokosokat a Tarnóczy ellen elkövetett nyilvános becsületsértésért és rágalmazásért vád alá helyezte.

A börze krach.

Budapest, november 11. (Saját tud. táv.)

Ma nem legmagasztalóbb volt a helyzet. Bécsből nem nyomták a budapesti piacot, a hangulat általában sokkal nyugodtabb lett. A realizálások és az előadások egészen megszűntek. Az árfolyamokban is javulás történt.

Közgazdaság.

Kormány-intézkedés a szőlők rekonstrukciójában.

A kormány élénk tárgyalásokat folytat az agrárbank vezetésével a szőlők rekonstrukciójában. Erre nézve az agrárbank, mely működését nemsokára megkezdi, új fajta törlesztésre kölcsönöket fog a szőlősgazdáknak szőlők rekonstrukciójára és új szőlők alapítása érdekében nyújtani. Ennek módja az lesz, hogy a kölcsönök 15 évre fognak szólni; de az első öt évben a kölcsönvevő semminemű visszafizetést nem fog eszközölni, a mint hogy az új szőlők az első öt évben alig is jövedelmeznek. A hatodik évtől kezdve természetesen nagyobb évi annuitásokban fogják a tőkét visszafizetni a tizenötödik évig bezárólag. A kormány az agrárbanknak azt a nagy kedvezményt akarja nyújtani a szőlők rekonstrukciójára kifejtendő akciójának támogatására, hogy azok a járulékok, melyek az ily kölcsön visszafizetésére szolgálnak, közadók módjára hajtassanak be. A kormány e kérdésre vonatkozólag már legközelebb törvényjavaslatot nyújt be a képviselőháznak.

Hitelszövetkezetek országos értekezlete.

Az önállóan működő hitelszövetkezetek december 8-án országos értekezletet tartanak Budapesten. Ezt az értekezletet szükségessé tette az a körülmény, hogy az igazságügyminiszterium megbízásából dr. Nagy Ferencz egyetemi tanár által készített szövetkezeti törvényjavaslat sok jó tulajdonságai mellett az évtizedek óta működő hitelszövetkezeteknek további önálló működését lehetetlenné teszi és oly korlátozó határozatokat javasol, a melyek az önzeteres és önzellenül működő férfiakat a szövetkezetek ügyétől elriasztják és távol tartják. Az országos hitelszövetkezetek képviselői október 6-án tartott előértekezletükön elhatározták, hogy közös fölhívást bocsátván ki, az összes hazai önállóan működő hitelszövetkezeteket december hónap 8-ára, Budapesten tartandó országos értekezletre egybehívják. Ez az értekezlet hivatva lesz megállapítani a javaslatban előforduló azokat az intézkedéseket, a melyek az összes önállóan működő hitelszövetkezetekre és különösen a heti betétekre alapult segítő egyesületekre sérelmek és hogy a szakminiszterhez fölterjesztendő memorandumban ezeknek a sérelmes rendelkezéseknek a módosítását kérelmezze. Az előkészítő bizottság arra kéri a hitelszövetkezeteket, hogy képviselőiket a Budapesten, Arany-János-utca 18. sz. a. levő központi irodában minél előbb jelentsék be.

Megszűnt zárlat. Tudvalevőleg Bihar-Püspöki községe a száj- és körömfájás járványos fellépte miatt zár alá került. Miután a marhakereskedésre oly káros betegség megszűnt, Püspöki községét feloldták a zár alól.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. november 10-én.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — —	119.75
Magyar koronajáradék	— — — —	98.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — —	123.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — —	101.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — —	121.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — —	97.50
Italmérési jog megváltási kötvény	— — — —	100.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — —	97.75
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	— — — —	159.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — —	142.—
Osztrák járadék papirban	— — — —	99.—
Osztrák járadék ezüstben	— — — —	99.25
Osztrák járadék aranyban	— — — —	120.—
Osztrák korona járadék	— — — —	100.—
1860. osztr. államsorsjegyek	— — — —	151.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — —	1040.—
Magyar hitelbank részvény	— — — —	442.—
Osztrák hitelintézet részvény	— — — —	368.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — — —	356.50
20 frankos arany (Napoleon d'or)	— — — —	958.—
Német birodalmi márka	— — — —	59.—
London vista	— — — —	120.75

5791. h. szám.

1895.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közzé teszi, hogy a margittai kir. járásbíró-ság 1895. évi 3327 P. számú végzésével **Geitner és Rausch cég** felperes részére **Tóti** község alperes ellen 103 frt 51 kr. köve-telés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 310 frtra becsült ingóságokra a margittai kir. járásbíró-ság 4143/895. P. számú végzésével az árverés elrendeltvén, alperes lakásán **Tóti községében** leendő megtartására határidőül **1895. évi november hó 16-ik napján délutáni 3 órája** tüzetik ki, amikor a bíróság lefoglalt 1 tüzi fecskendő felszerelvényvel, 1 községi bika a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Fölhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldött-nél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Margittán, 1895. évi október hó 8-ik napján.

(2951—1)

Jancsó Béla,

kir. bir. végrehajtó.